

ΕΥΘΕΙΣ ΥΠΟΘΕΤΙΚΟΙ ΛΟΓΟΙ

Ευθύ Υποθετικό Λόγο ονομάζουμε τον συνδυασμό δυο προτάσεων, μίας δευτερεύουσας υποθετικής, που εισάγεται με ένα εκ των δύο υποθετικών συνδέσμων 'εἰ' ή 'ἄν', και μίας κύριας, που την θεωρούμε ως απόδοση.

Υποθετική πρόταση: Είναι η πρόταση εκείνη η οποία εκφράζει τις αναγκαίες προϋποθέσεις, που πρέπει να εκπληρωθούν, προκειμένου να πραγματοποιηθεί το περιεχόμενο της Κύριας, δηλ. της αποδόσεως.

Απόδοση: Ονομάζουμε την Κύρια πρόταση εκείνη που δείχνει το τι πρόκειται να επακολουθήσει, δηλ. το *Αποτέλεσμα* της Υπόθεσης, στην περίπτωση που πραγματοποιηθεί το περιεχόμενο της υποθέσεως.

☛ Ο χωρισμός των υποθετικών λόγων σε 'είδη' γίνεται κυρίως με βάση την 'υπόθεση', κι όχι τόσο την απόδοση.

ΤΑ ΕΙΔΗ ΤΩΝ ΥΠΟΘΕΤΙΚΩΝ ΛΟΓΩΝ

Οι υποθετικοί λόγοι λοιπόν εκφράζουν ένα **Αίτιο** (υπόθεση), κι ένα **Αποτέλεσμα** (απόδοση). Π.χ. *Αν κάνει καλό καιρό, θα πάω εκδρομή.* Σ' αυτήν την περίπτωση η υπόθεση δείχνει το αίτιο της 'εκδρομής', μόνο που το παρουσιάζει ως προϋπόθεση, κι όχι ως δεδομένο, διότι τότε θα ήταν «Επειδή κάνει καλό καιρό, θα πάω εκδρομή».

Αρα μπορούμε να πούμε ότι οι υποθετικοί λόγοι παρουσιάζουν τον συνδυασμό ενός **υποθετικού αιτίου** (υπόθεση), με ένα **γεγονός** (απόδοση). Οι υποθετικοί λόγοι χωρίζονται σε έξι διαφορετικές κατηγορίες σημασιολογικού περιεχομένου, οι οποίες είναι επιγραμματικά οι εξής: 1) το πραγματικό, 2) το αντίθετο του πραγματικού, 3) η απλή σκέψη, 4) το προσδοκώμενο, 5) η επανάληψη στο παρόν και μέλλον, 6) η επανάληψη στο παρελθόν. Η κατάταξη των υποθετικών λόγων σε μία από αυτές τις κατηγορίες γίνεται κυρίως με βάση την 'Υπόθεση', δηλ. ο τρόπος με τον οποίον παρουσιάζεται ή λέγεται η 'Υπόθεση' είναι εκείνος που θα συμβάλλει στην κατάταξη του υποθετικού λόγου σε μια εκ των έξι κατηγοριών.

Αναλυτικά τα είδη και οι σημασίες τους έχουν ως ακολούθως:

«1^ο Είδος: Το πραγματικό»: 'Εἰ + 'Οριστική κάθε χρόνου → 'Όλοι οἱ χρόνοι τῆς 'Οριστικῆς'

Όταν λέμε ότι το 1^ο είδος υποθετικού λόγου εκφράζει το «πραγματικό», δεν εννοούμε ότι εκφράζει μία «πραγματικότητα», αφού «υπόθεση» και «πραγματικότητα» είναι έννοιες αντίθετες. Δηλ. αν κάτι είναι 'πραγματικότητα', τότε δεν μπορεί να είναι 'υπόθεση', κι αν πάλι είναι 'υπόθεση', δεν μπορεί να είναι 'πραγματικότητα'. Ως 'πραγματικό' είναι το είδος εκείνο του υποθετικού λόγου, το οποίο παίρνει αφορμή από ένα «θεωρούμενο ως πραγματικό γεγονός», και πάνω σ' αυτό εκφράζει πλήρη αβεβαιότητα και άγνοια. Αυτό το είδος υποθετικού λόγου παρουσιάζεται σε όλες τις χρονικές βαθμίδες:

	Η ΥΠΟΘΕΣΗ	Η ΑΠΟΔΟΣΗ	Η ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ
1	<i>Εἰ ζηλοῖς τὰ πλούτη</i>	<i>Δυστυχεῖς</i>	<i>Αν ζηλεύεις τα πλούτη, εἶσαι δυστυχής</i>
2	<i>Εἰ ἐζήλους τὰ πλούτη</i>	<i>Ἐδυστύχεις</i>	<i>Αν ζήλευες τα πλούτη, ἦσουν δυστυχής</i>
3	<i>Εἰ ζηλώσεις τὰ πλούτη</i>	<i>Δυστυχήσεις</i>	<i>Αν ζηλέψεις τα πλούτη, θα εἶσαι δυστυχής</i>
4	<i>Εἰ ἐζήλωσας τὰ πλούτη</i>	<i>Ἐδυστύχησας</i>	<i>Αν ζήλεψες τα πλούτη, ἦσουν δυστυχής</i>
5	<i>Εἰ ἐζήλωκας τὰ πλούτη</i>	<i>Δεδυστύχηκας</i>	<i>Αν ἔχεις ζηλέψει τα πλούτη, ἔχεις δυστυχήσει</i>

ΤΟ ΝΟΗΜΑ ΤΩΝ ΥΠΟΘΕΤΙΚΩΝ ΑΥΤΩΝ ΛΟΓΩΝ: είναι το εξής «*Ἐχω πληροφορηθεῖ ὅτι ζηλεύεις τα πλούτη (εδώ βρίσκεται το πραγματικό γεγονός), δεν γνωρίζω ὅμως αν τα ζηλεύει ἢ ὄχι. Τὸ μόνο που ξέρω εἶναι πως αν τα ζηλεύεις, τότε εἶσαι δυστυχής*». Βλέπουμε δηλ. πως σε όλες τις Χρονικές βαθμίδες του είδους αυτού του υποθετικού λόγου κυριαρχεί η πλήρης «**άγνοια**» του ομιλούντος γύρω από την πραγματοποίηση, ἢ μη, της υπόθεσης, δηλ. πρόκειται για μία «Πραγματική» υπόθεση, που βασίζεται ὅμως πάνω σε ένα «**θεωρούμενο** ως Πραγματικό γεγονός».

«2^ο Είδος: Το αντίθετο του πραγματικού» 'Εί + Όριστ. Ιστορ. Χρόνου → Δυν.Οριστ.Ιστορικού. Χρόνου'

Όταν πούμε ότι ένας υποθετικός λόγος εκφράζει το *αντίθετο του πραγματικού*, εννοούμε ότι το περιεχόμενο υπόθεσης και απόδοσης έρχονται σε *πλήρη αντίθεση* με ό,τι συμβαίνει γύρω μας. Αυτό το είδος υποθετικού λόγου μπορεί να αναφέρεται στο παρόν ή στο παρελθόν:

	Η ΥΠΟΘΕΣΗ	Η ΑΠΟΔΟΣΗ	Η ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ
6	<i>Εἰ ἐξήλους τὰ πλούτη</i>	<i>Ἐδυστύχεις ἄν</i>	<i>Ἄν θα ζήλευες τώρα τα πλούτη, θα ήσουν δυστυχής</i>
7	<i>Εἰ ἐξήλωσας τὰ πλούτη</i>	<i>Ἐδυστύχησας ἄν</i>	<i>Ἄν ζήλεφες τότε τα πλούτη, θα ήσουν δυστυχής</i>

ΤΟ ΝΟΗΜΑ ΤΟΥ ΥΠΟΘΕΤΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ: *Δεν ξέρω ούτε αν «ζηλεύεις» τώρα τα πλούτη, ούτε αν τα «ζήλεφες» στο παρελθόν. Ξέρω όμως πως αν κάτι τέτοιο συνέβαινε είτε τώρα, είτε συνέβη τότε, θα ήσουν δυστυχής».*

«3^ο Είδος: Η απλή Σκέψη αυτού που μιλάει» 'Εί + Εύκτική → Δυνητική Εύκτική'

Όταν χρησιμοποιούμε αυτόν τον τρόπο δημιουργίας υποθετικών λόγων, εννοούμε ότι αυτός που μιλάει ή γράφει κάνει μία «Υποθετική υπόθεση», αυτό σημαίνει ότι κάνει μία σκέψη, για κάτι που δεν το θεωρεί πιθανό να γίνει.

	Η ΥΠΟΘΕΣΗ	Η ΑΠΟΔΟΣΗ	Η ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ
8	<i>Εἰ ζηλοῖς τὰ πλούτη</i>	<i>Δυστυχοῖς ἄν.</i>	<i>Σε περίπτωση τώρα που ζηλέφεις τα πλούτη (κάτι που δεν το θεωρώ πιθανό, αλλά δεν είμαι και σίγουρος), πιθανόν να γίνεις δυστυχής.</i>

Για να κατανοήσουμε καλύτερα το είδος αυτό του υποθετικού λόγου, πρέπει να το δούμε σε σύγκριση με το 1^ο είδος, το πραγματικό.

ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΥΠΟΘΕΤΙΚΩΝ ΛΟΓΩΝ 1^{ΟΥ} ΚΑΙ 3^{ΟΥ} ΕΙΔΟΥΣ:

ΥΠΟΘΕΤ. ΛΟΓΟΣ 1^{ου} είδους, το 'πραγματικό': «Εἰ ζηλοῖς τὰ πλούτη, δυστυχεῖς = *Ἄν ζηλεύεις τα πλούτη, είσαι δυστυχής*» = *Ἐχω ακούσει ότι ζηλεύεις τα πλούτη. Δεν ξέρω αν τα ζηλεύεις, ή δεν τα ζηλεύεις, δηλ. αγνοώ πλήρως την στάση σου γύρω από το θέμα αυτό. Θεωρώ όμως πιθανόν τόσο να τα ζηλεύεις, όσο και να μη τα ζηλεύεις. Γι' αυτό μιλάμε για 'πραγματική' υπόθεση, διότι αυτός που διατυπώνει έτσι την σκέψη του, παίρνει αφορμή από ένα θεωρούμενο ως 'πραγματικό' γεγονός, και δηλώνει ότι αγνοεί πλήρως την στάση του υποκειμένου στο θέμα. Για παράδειγμα, αν πω «*Ἄν αύριο βρέξει, θα κάτσω σπίτι μου*», σημαίνει ότι πληροφορήθηκα ότι «*Ἀύριο θα βρέξει*» (πραγματικό δεν είναι το ότι θα βρέξει, αλλά το ότι πήρα αυτή την πληροφορία), και δηλώνω πλήρη άγνοια, ή θεωρώ πιθανό τόσο το να βρέξει, όσο και το να μη βρέξει. Γι' αυτό και λέω ότι «*Ἄν αύριο βρέξει...*». Δηλ. στο 1^ο Είδος υποθετικού λόγου αυτός που μιλάει, «αγνοεί πλήρως αν το περιεχόμενο της υπόθεσης συμβεί ή δεν συμβεί».*

ΥΠΟΘΕΤ. ΛΟΓΟΣ 3^{ου} είδους, η 'απλή σκέψη': Το είδος αυτό υποθετικού λόγου το χρησιμοποιούμε όταν έχουμε κάποιες ενδείξεις για κάποιο γεγονός ότι θα συμβεί, ή δεν θα συμβεί, και κατόπιν φτιάχνουμε μια υπόθεση στο ακριβώς αντίθετο. Π.χ.:

Α) *Δεν είμαι σίγουρος αν οι εχθροί επιτεθούν, ή όχι. Ἐχω όμως κάποιες υποψίες δεν θα επιτεθούν, και φτιάχνω τον εξής υποθετικό λόγο «Εἰ οἱ πολέμοιοι ἔλθοιεν, ἅπαντες γενναίως πολεμήσαιμεν ἄν = Ἐτσι κι έρθουν οι εχθροί, ὅλοι μας είναι δυνατόν να πολεμήσουμε γενναίως».*

Β) Δεν είμαι σίγουρος αν οι σύμμαχοι βοηθήσουν, ή όχι. Έχω όμως την εντύπωση ότι θα βοηθήσουν, και φτιάχνω τον εξής υποθετικό λόγο: «Εἰ οἱ σύμμαχοι μὴ βοηθήσοιεν, οὐκ ἂν τοὺς πολεμίους ἀμυναίμεθα = Ἐτσι κι δεν βοηθήσουν οι σύμμαχοι, δεν είναι δυνατόν να αποκρούσουμε τους εχθρούς».

Αυτό που διαπιστώνουμε εδώ είναι πως με το είδος αυτό του υποθετικού λόγου διατυπώνουμε μία σκέψη, η οποία έρχεται σε αντίθεση με αυτό που 'νομίζουμε' ότι θα γίνει. 'Απλή Σκέψη' λοιπόν σημαίνει μία σκέψη που έρχεται ως ένα πιθανό ενδεχόμενο αντίθετα με ό,τι εμείς νομίζουμε ότι μπορεί να συμβεί. Θα σας δώσω ένα ακόμη χαρακτηριστικό παράδειγμα από την Ν.Ελληνική, όπου συμβαίνει το ίδιο ακριβώς: 'Υποθέστε ότι είμαι εργαζόμενος, και με βάση τα όσα ακούω στην εταιρεία θεωρώ ότι δεν πρόκειται να πάρουμε αυξήσεις. Τότε φτιάχνω τον εξής υποθετικό λόγο: «Ἐτσι και πάρω αύξηση, θα αλλάξω την επίπλωση του σπιτιού μου». Βλέπτετε ότι η υπόθεση που διατυπώνω έρχεται σε αντίθεση με ό,τι διαδίδεται γύρω μου. Αυτό λέγεται 'Απλή Σκέψη'.

«4ο Είδος: Το Προσδοκώμενο» "Ἦν/Ἐάν/Ἄν + Ὑποτακτική → Μέλλον Ὀριστικής'

Το είδος αυτό του υποθετικού λόγου είναι το ακριβώς 'αντίθετο' του προηγούμενου, δηλ. της 'απλής σκέψης'. Εκεί είδαμε ότι ο υποθετικός λόγος του 3ου είδους εκφράζει ένα μικρό ενδεχόμενο να γίνει το αντίθετο από εκείνο που θεωρεί πιθανό ο ομιλητής. Τώρα όποιος χρησιμοποιεί το 'Προσδοκώμενο', θεωρεί πως το πιθανότερο είναι να συμβεί αυτό που αναμένεται να γίνει.

	Η ΥΠΟΘΕΣΗ	Η ΑΠΟΔΟΣΗ	Η ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ
9	Ἦν ζηλώσης τὰ πλούτη	Δυστυχήσης	Ἄν ζηλέφεις τὰ πλούτη (κάτι που το θεωρώ πιθανό, αλλά δεν είμαι σίγουρος), θα δυστυχήσεις.

ΤΟ ΝΟΗΜΑ ΤΟΥ ΥΠΟΘΕΤΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ: Όποιος πει την πιο πάνω πρόταση εννοεί ότι: 'Δεν ξέρω αν θα ζηλέψεις, ή δεν θα ζηλέψεις τα πλούτη. Πιο πιθανό θεωρώ να τα ζηλέψεις. Γι' αυτό σου ότι αν τα ζηλέψεις, θα...'

«5ο Είδος: Η Επανάληψη στο Παρόν & Μέλλον» "Ἦν/Ἐάν/Ἄν + Ὑποτακτική → Ἐνεστώτας Ὀριστικής'

Όποιος χρησιμοποιεί αυτό το είδος υποθετικού λόγου, αντιμετωπίζει την υπόθεση ως μία πράξη που γίνεται κατ' επανάληψη στο παρόν και μέλλον. Μοιάζει με αυτό που λέμε στα Ν. Ελληνικά «Ἄν κρυνάσω, με πονάει ο λαιμός μου» που σημαίνει πώς 'όποτε στο παρόν & μέλλον εμφανίζεται η υπόθεση, αμέσως γίνεται η απόδοση'.

	Η ΥΠΟΘΕΣΗ	Η ΑΠΟΔΟΣΗ	Η ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ
10	Ἦν ζηλοῖς τὰ πλούτη	Δυστυχεῖς	Ὅποτε συμβεί να ζηλεύεις τα πλούτη, δυστυχεῖς.

«6ο Είδος: Η επανάληψη στο Παρελθόν» 'Εἰ + Εὐκτική → Δυνητική Ὀριστική Ἱστορικού χρόνου'

Αυτό το είδος του υποθετικού λόγου είναι το ακριβώς αντίθετο με το προηγούμενο. Εκεί είχαμε μία υπόθεση που 'όποτε γίνεται στο παρόν ή μέλλον, αμέσως εμφανίζεται η απόδοση'. Εδώ συμβαίνει το αντίθετο: έχουμε μία υπόθεση που δείχνει πως 'όποτε συνέβαινε κάτι στο παρελθόν', αμέσως εμφανιζόταν το περιεχόμενο της απόδοσης. Είναι σαν κι αυτό που λέμε στα Ν. Ελληνικά «ὅποτε πήγαυε αδιάβαστος στο σχολείο, ο δάσκαλος με έδερνε».

	Η ΥΠΟΘΕΣΗ	Η ΑΠΟΔΟΣΗ	Η ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ
11	Εἰ ζηλοῖς τὰ πλούτη	Ἐδυστύχεις ἄν	Κάθε φορά που ζήλευες τα πλούτη στο παρελθόν, γινόσουν δυστυχής.

Ας δούμε όλα τα είδη των υποθετικών λόγων συνοπτικά στον πιο κάτω πίνακα με τις σημασίες τους στα Νέα Ελληνικά.

ΕΙΔΟΣ	Ο ΥΠΟΘ. ΛΟΓΟΣ	ΤΟ ΕΙΔΟΣ	ΤΟ ΝΟΗΜΑ
1 ^ο	<i>Αν το πιστεύεις αυτό = Είσαι ανόητος</i>	Πραγματική υπόθεση	Άκουσα ότι το πιστεύεις. Αγνοώ πλήρως αν το 'πιστεύεις' αυτό, ή δεν το 'πιστεύεις'.
2 ^ο	<i>Αν το πιστεύεις αυτό = Θα ήσουν ανόητος</i>	Το αντίθετο της πραγματικότητας	Γνωρίζω καλά ότι 'δεν το πιστεύεις' αυτό.
3 ^ο	<i>Αν το πιστεύεις αυτό = Θα είσαι ανόητος</i>	Η απλή σκέψη	Δεν είμαι σίγουρος αν το 'πιστεύεις, ή όχι'. Περιμένω όμως ότι δεν θα το πιστεύεις.
4 ^ο	<i>Αν το πιστεύεις αυτό = Θα είσαι ανόητος</i>	Το προσδοκώμενο	Δεν είμαι σίγουρος αν το πιστεύεις, ή όχι. Περιμένω όμως ότι θα το πιστεύεις.
5 ^ο	<i>Όποτε θα το πιστεύεις αυτό = Θα γίνεσαι ανόητος</i>	Η επανάληψη στο παρόν & μέλλον	Αγνοώ αν θα το πιστεύεις, ή όχι τώρα. Ξέρω όμως πως όποτε το πιστεύεις, θα συμβεί η απόδοση.
6 ^ο	<i>Όποτε το πιστεύεις αυτό = Γίνεσαι ανόητος.</i>	Η επανάληψη στο παρελθόν	Αγνοώ αν θα το πιστεύεις, ή όχι. Ξέρω όμως πως όποτε στο παρελθόν το πιστεύεις, συνέβαινε και η απόδοση.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Αυτό που πρέπει να προσέξουμε στα είδη των υποθετικών λόγων είναι ότι δημιουργούνται ζεύγη αντιθέτων σημασιών. Το 1^ο είναι αντίθετο με το 2^ο, το 3^ο είναι αντίθετο με το 4^ο και το 5^ο είναι αντίθετο με το 6^ο.

Άσκηση 1^η

Θεωρώ πιο σημαντικό να εξασκηθείτε στην νοηματική αποκατάσταση των υποθετικών λόγων πρώτα στην Ν. Ελληνική γλώσσα, και μετά στην Ελληνική. Σας δίνω υποθετικούς λόγους στα Ν. Ελληνικά, που είναι προσαρμοσμένοι πάνω στα έξι είδη των υποθετικών λόγων της Ελληνικής. Με βάση την σημασία που φαίνεται να έχουν, προσπαθήστε να τους κατατάξετε στο σωστό είδος. (Οι σωστές απαντήσεις στο τέλος του αρχείου αυτού).

- ☛ Και μη ξεχνάτε: η ταυτοποίηση ενός υποθετικού λόγου γίνεται κυρίως με βάση την υπόθεση.
- Αν ο Εφιάλτης δεν είχε προδώσει τους Έλληνες στις Θερμοπύλες, ο Λεωνίδας θα είχε αποκρούσει τους Πέρσες
 - Αν σου δίνουν μία συμβουλή, να την τηρείς
 - Όταν ήσουν μικρός, αν μου έδιναν μια συμβουλή, την τηρούσες.
 - Το έχω φτιάξει καλά. Αν όμως κάτι δεν λειτουργεί σωστά, πάρε με στο τηλέφωνο.
 - Το έχω φτιάξει πρόχειρα. Αν κάτι δεν λειτουργεί σωστά, πάρε με στο τηλέφωνο.
 - Αν τώρα ερχόταν ένας και σου έδινε ένα εκατομμύριο, θα το έπαιρνες;
 - Αν ήμουν τώρα πλούσιος, θα αγόραζα αυτό το ακριβό αυτοκίνητο
 - Δεν έχω καμία πληροφορία για τον καιρό. Αν τελικά υπάρξει κακοκαιρία, μη ταξιδέψεις.
 - Απ' ό,τι φαίνεται ο καιρός θα είναι καλός αύριο. Αν όμως χαλάσει, μη ταξιδέψεις.
 - Απ' ό,τι φαίνεται ίσως αύριο χαλάσει ο καιρός. Αν τελικά υπάρξει κακοκαιρία, μη ταξιδέψεις.
 - Αυτός ο άνθρωπος, αν του έλεγες καλημέρα, ποτέ δεν σου απαντούσε.
 - Δεν θεωρώ πιθανό να πας. Αν όμως πας, κοίταξε να γυρίσεις νωρίς.
 - Απ' ό,τι φαίνεται μάλλον θα πας. Αν τελικά πας, κοίταξε να γυρίσεις νωρίς.
 - Δεν πιστεύω να αντέγραψες στις εξετάσεις. Αν όμως έχεις κάνει κάτι τέτοιο, θα τιμωρηθείς.

- xv. Μάλλον έχεις αντιγράψεις στις εξετάσεις. Αν όντως έκανες κάτι τέτοιο, θα τιμωρηθείς
- xvi. Δεν γνωρίζω ούτε αν αντέγραψες, ούτε αν δεν αντέγραψες στις εξετάσεις. Αν όμως αποδειχθεί ότι αντέγραψες, θα τιμωρηθείς.

Άσκηση 2^η

Να κατατάξετε τους πιο κάτω υποθετικού λόγους στο σωστό είδος με βάση την σημασία τους. (Οι σωστές απαντήσεις στο τέλος του αρχείου αυτού).

- i. Εἰ τοῦτο ἐποίησας, ἥμαρτες *Αν το έκανες αυτό, έσφαλές.*
- ii. Εἰ γὰρ ἐκεκτήμην οὐσίαν, ἐφ' ἵππου ἂν ὠχούμην *Αν είχα περιουσία, θα ίππευα άλογο.*
- iii. Ἐὰν μὴ βοηθήσητε τοῖς συμμάχοις, αἰσχροὶ φανούμεθα *Αν δεν βοηθήσετε τους συμμάχους, ανέντιμοι θα φανούμε.*
- iv. Ἐὰν τοῖς νόμοις πείθησθε, οὗτοι ἰσχυροὶ γίγνονται *Αν υπακούετε στους νόμους, αυτοί γίνονται δυνατοί*
- v. Εἰ Φίλιππος καιρὸν τοῦ πολέμου λάβοι, ἅπαντες ἡμεῖς ἐβλαπτόμεθα ἂν *Αν ο Φίλιππος εύρισκε μία ευκαιρία για να πολεμήσει, όλοι εμείς πιθανόν να ζημιωθούμε.*
- vi. Ἐὰν οἱ πρέσβεις μὴ ὀμνύωσιν, οὐ δεξόμεθα τὰς σπονδάς *Αν οι πρέσβεις δεν ορκιστούν, δεν θα δεχθούμε τις συνθήκες.*
- vii. Εἰ αὕτη ἡ πόλις ληφθήσεται, ἔχεται ἅπασα ἡ Σικελία *Αν αυτή εδώ η πόλη καταληφθεί, τότε θα καταληφθεί όλη η Σικελία.*
- viii. Εἰ οὗτοι ἄνδρες ἀγαθοὶ ἦσαν, οὐκ ἂν τοιαῦτα ἔπασχον *Αν αυτοί εδώ ήσαν άνδρες γενναίοι, δεν θα πάθαιναν τέτοιου είδους πράγματα.*
- ix. Ἐὰν ἐμοῦ ἀκούσητε, ἐγὼ ἐπιδείξω ἃ συμφέρει ἡμῖν *Αν με ακούσετε, θα σας δείξω τι μας συμφέρει.*
- x. Εἰ φθάσομεν τοὺς πολεμίους κατακτανόντες, οὐδεὶς ἡμῶν ἀποθανεῖται *Αν προλάβουμε και σκοτώσουμε τους εχθρούς, κανείς από μας δεν θα πεθάνει.*
- xi. Εἰ ὁρώη τινὰς ἀπόρους ὄντας χρημάτων, ἅπαντας ἂν ἐβοήθη *Αν έβλεπε κάποιους να μην έχουν χρήματα, όλους τους βοηθούσε.*
- xii. Εἰ ληφόμεθα τὸ χωρίον, τῇ στρατιᾷ ἔσται τὰ ἐπιτήδεια *Αν καταλάβουμε την περιοχή αυτή, το στράτευμα θα έχει εφόδια.*
- xiii. Εἰ νῦν τὸ χωρίον ἐλαμβάνομεν, τῇ στρατιᾷ ἦν ἂν τὰ ἐπιτήδεια *Αν τώρα καταλαμβάναμε την περιοχή αυτή, θα είχε το στράτευμα τα εφόδια.*
- xiv. Εἰ τὸ χωρίον λάβοιμεν, τῇ στρατιᾷ εἶην ἂν τὰ ἐπιτήδεια *Αν καταλάβουμε την περιοχή αυτή, το στράτευμα είναι δυνατόν να έχει τα εφόδια.*
- xv. Εἰ τὸ μέλλον φανερόν γένοιτο, ἅπαντες εὐτυχεῖς ἂν εἴμεν *Αν γινόταν φανερό το μέλλον, όλοι θα ήμασταν ευτυχείς.*
- xvi. Ἐὰν ἡμεῖς σωφρονῶμεν, οὐκ ἔστιν ὅστις ἡμᾶς βλάπτει *Αν εμείς είμαστε σώφρονες, κανείς δεν θα βλάπτει*
- xvii. Ἦν φυγάδα μὲ ἀδίκως καταστήσητε, ἀθλιώτατος γενήσομαι *Αν με εξορίσετε, θα εξαθλιωθώ.*
- xviii. Εἰ φυγάδα μὲ ἀδίκως καταστήσοιτε, ἀθλιώτατος γενοίμην ἂν *Αν με εξορίσετε, μπορεί να εξαθλιωθώ.*
- xix. Εἰ Τίμαρχος δίκην δώσει τῶν ἡμαρτημένων, ἀρχὴν εὐκοσμίας ἐν τῇ πόλει κατασκευάσετε *Αν ο Τίμαρχος τιμωρηθεί για τα λάθη του, θα ανασυγκροτήσετε την πόλη.*
- xx. Ἦν Τίμαρχος δίκην δῶ τῶν ἡμαρτημένων, ἀρχὴν εὐκοσμίας ἐν τῇ πόλει κατασκευάσετε *Αν ο Τίμαρχος τιμωρηθεί για τα λάθη του, θα ανασυγκροτήσετε την πόλη.*

- xxi. Εἰ Τίμαρχος δίκην δοίην τῶν ἡμαρτημένων, ἀρχὴν εὐκοσμίας ἐν τῇ πόλει ἂν κατασκευά-
σοιτε *Αν ο Τίμαρχος τιμωρηθεί, μπορεί να ανασυγκροτήσετε την πόλη.*

Απαντήσεις 1^{ης} Άσκησης:

- i. Το αντίθετο του πραγματικού, διότι ο Εφιάλτης πρόδωσε τους Έλληνες
- ii. Η επανάληψη στο παρόν μέλλον: [δεν ξέρω **τόρα** ποια είναι η γνώμη σου για τις συμβουλές, αν όμως στο μέλλον σου δίνουν μία συμβουλή, να την τηρείς].
- iii. Η επανάληψη στο παρελθόν: [δεν ξέρω **τόρα** ποια είναι η γνώμη σου για τις συμβουλές, αν όμως στο παρελθόν σου έδιναν μία συμβουλή, την τηρούσες].
- iv. Απλή σκέψη: [επειδή το έχω φτιάξει καλά, θεωρώ πως θα λειτουργεί σωστά. Αν τώρα ίσως συμβεί το αντίθετο, τηλεφώνησέ μου]. Η απλή σκέψη δείχνει υποθετικά ένα ενδεχόμενο που δεν το περιμένουμε να συμβεί.
- v. Προσδοκώμενο: [επειδή το έχω φτιάξει πρόχειρα υπάρχει ενδεχόμενο να μη λειτουργήσει σωστά. Αν τελικά δεν λειτουργήσει σωστά, τηλεφώνησέ μου]. Το προσδοκώμενο δείχνει υποθετικά ένα ενδεχόμενο που το περιμένουμε να συμβεί.
- vi. Απλή σκέψη: [θεωρώ απίθανο να γίνει αυτό. Αν όμως αυτό τώρα συμβεί, τι θα κάνεις;] Η απλή σκέψη δείχνει υποθετικά ένα ενδεχόμενο που δεν το περιμένω να συμβεί.
- vii. Είναι προφανές ότι πρόκειται για το αντίθετο του πραγματικού
- viii. Πραγματική Υπόθεση: [έχω πλήρη άγνοια για τον καιρό. Αν τελικά χαλάσει μη ταξιδέψεις] Δείτε το λεγόμενο α' είδος 'πραγματικό'. Εδώ βρισκόμαστε μπροστά σε μία 'πραγματική' υπόθεση. Το α' είδος είναι το μόνο που εμφανίζει το ομιλητή να έχει 'πλήρη άγνοια' γύρω από το περιεχόμενο της υπόθεσης. Κανένα άλλο είδος δεν εμφανίζει αυτήν την 'πλήρη άγνοια'.
- ix. Απλή σκέψη, διότι στην υπόθεση εκφράζω μια άποψη αντίθετη με αυτήν που θεωρώ πιθανή.
- x. Προσδοκώμενο, διότι στην υπόθεση εκφράζω μια άποψη, που την θεωρώ αναμενόμενη.
- xi. Επανάληψη στο παρελθόν: [δεν γνωρίζω πώς συμπεριφέρεται αυτό ο άνθρωπος σήμερα. Ξέρω όμως ότι στο παρελθόν, αν του έλεγες καλημέρα, δεν σου απαντούσε].
- xii. Απλή σκέψη, διότι στην υπόθεση εκφράζω μια σκέψη που δεν την θεωρώ πιθανή.
- xiii. Προσδοκώμενο, διότι στην υπόθεση εκφράζω μια σκέψη που την περιμένω να γίνει
- xiv. Απλή σκέψη, διότι στην υπόθεση εκφράζω μια σκέψη που δεν την θεωρώ πιθανή
- xv. Προσδοκώμενο, διότι στην υπόθεση εκφράζω μια σκέψη που την θεωρώ πιθανή.
- xvi. Το α' είδος 'πραγματική' υπόθεση. Εδώ έχουμε το είδος εκείνο του υποθετικού λόγου που εκφράζει 'πραγματική' υπόθεση, διότι [αγνοώ πλήρως αν αντέγραψες ή όχι].

Απαντήσεις 2^{ης} Άσκησης:

- i. Α' είδος, [αγνοώ πλήρως αν το έκανες αυτό, ή όχι. Αν το έκανες, τότε..]
- ii. Β' είδος, [ξέρω ότι δεν έχω περιουσία. Αν όμως είχα, τότε...]
- iii. Δ' είδος, [Δεν ξέρω, αλλά νομίζω ότι δεν θα βοηθήσετε τους συμμάχους. Αν λοιπόν δεν τους βοηθήσετε, τότε...]
- iv. Ε' είδος, [Δεν ξέρω ποια είναι η γνώμη σας για τους νόμους **τόρα**. Οποτεδήποτε όμως στο μέλλον θα τους υπακούετε, αυτοί θα γίνονται ισχυρότεροι]
- v. Γ' είδος [Δεν ξέρω, αλλά νομίζω πως ο Φίλιππος δεν θα βρει την ευκαιρία. Έτσι όμως και την βρει, τότε....]
- vi. Δ' είδος [Δεν γνωρίζω, αλλά νομίζω πως οι πρέσβεις δεν θα ορκιστούν. Αν τελικά δεν ορκιστούν, τότε...]

- vii. Α΄ είδος [Δεν γνωρίζω αν η πόλη καταληφθεί, ή όχι. Αν όμως καταληφθεί, τότε...]
- viii. Β΄ είδος [Ξέρω καλά ότι οι άνδρες αυτοί δεν ήσαν γενναίοι. Αν όμως ήσαν γενναίοι, τότε]
- ix. Δ΄ είδος [Δεν ξέρω, αλλά έχω την εντύπωση ότι θα με ακούσετε. Αν λοιπόν με ακούσετε, τότε...]
- x. Α΄ είδος [Δεν ξέρω αν τελικά θα προλάβουμε να σκοτώσουμε τους εχθρούς. Αν τελικά προλάβουμε, τότε..]
- xi. Ζ΄ είδος [Δεν ξέρω πώς συμπεριφέρεται αυτός **σήμερα**. Τότε όμως αν έβλεπε κάποιους να μην έχουν χρήματα...]
- xii. Α΄ είδος [Δεν ξέρω αν θα καταλάβουμε την περιοχή, ή όχι. Αν όμως τελικά την καταλάβουμε, τότε...]
- xiii. Β΄ είδος [Ξέρω ότι την περιοχή δεν την έχουμε καταλάβει, ούτε ενδέχεται να την καταλάβουμε. Αν όμως την καταλαμβάναμε, τότε...]
- xiv. Γ΄ είδος [Δεν ξέρω, αλλά νομίζω ότι είναι δύσκολο να καταλάβουμε την περιοχή. Έτσι όμως και την καταλάβουμε, τότε...]
- xv. Γ΄ είδος [Δεν ξέρω, αλλά νομίζω ότι είναι δύσκολο να γνωρίζει κανείς το μέλλον. Έτσι όμως και το γνωρίσουμε, τότε...]
- xvi. Δ΄ είδος [Δεν είμαι σίγουρος, αλλά θεωρώ ότι είμαστε σώφρονες. Αν λοιπόν πράγματι δείξουμε σωφροσύνη, τότε..]
- xvii. Δ΄ είδος [Δεν ξέρω, αλλά νομίζω ότι θα με εξορίσετε. Αν λοιπόν με εξορίσετε, τότε...]
- xviii. Γ΄ είδος [Δεν ξέρω, αλλά νομίζω ότι δεν θα με εξορίσετε. Έτσι όμως και με εξορίσετε, τότε...]
- xix. Α΄ είδος [Δεν ξέρω αν ο Τίμαρχος τιμωρηθεί, ή όχι. Αν όμως τιμωρηθεί, τότε...]
- xx. Δ΄ είδος [Δεν ξέρω, αλλά έχω την γνώμη ότι ο Τίμαρχος δεν θα τιμωρηθεί. Έτσι όμως και τιμωρηθεί, τότε...]